

ชื่อนวัตกรรม กระบวนการประเมินความเสียหายครอบครัวของอสม. จากเหตุการณ์พายุพัดในตลิ่งแม่น้ำ

ประเภทนวัตกรรม (จำแนกตามเป้าหมาย)

- ☐ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (service innovation)
☒ นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation)

สาขาที่ประกวด การจัดการสุขภาพชุมชนในพื้นที่พิเศษชายแดนใต้

จังหวัด นราธิวาส

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ชื่อ นายถาวร ชุ่มมงคล

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

จากสถานการณ์ภัยพิบัติพายุพัดถล่มไม่พายุพัด ในพื้นที่ตลิ่งแม่น้ำ ต.มูโนะ อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๙ ก.ค. ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา แรงกระพัดทำให้พื้นที่ชุมชนโดยรอบกว่า ๕๐๐ เมตร เสียหายอย่างหนัก ทั้งบ้านเรือนร้านค้าประชาชนกว่า ๒๐๐ หลัง มีผู้บาดเจ็บกว่า ๑๐๐ คน และมีผู้เสียชีวิต ๑๒ คน นับเป็นโศกนาฏกรรมที่นอกจากจะสร้างความเสียหายให้กับคนในพื้นที่แล้ว ยังสร้างความเสียหายให้กับคนไทยทั่วประเทศด้วย จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มผู้เสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าว มีครอบครัวของพี่น้อง อสม.ตำบลมูโนะ ได้รับความเสียหายจำนวน ๒๗ หลังคาเรือน อสม.ถาวร ชุ่มมงคล และ อสม.อำเภอสุไหงโก-ลก จึงมีแนวคิดดูแลเยียวยา ครอบครัวของอสม. ทั้งทางด้านสุขภาพ และด้านทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าว อสม.ถาวร ชุ่มมงคล จึงเสนอแนวคิดกระบวนการประเมินความเสียหายของครอบครัว อสม. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเยียวยาและเป็นสื่อกลางในการประสานงานจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือเพิ่มเติม

วัตถุประสงค์

- ๔.๑ เพื่อประเมินและจัดกลุ่มความเสียหายทางสุขภาพจิต และทางทรัพย์สินของครอบครัว อสม.
- ๔.๒ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ
- ๔.๓ เพื่อให้การช่วยเหลือและเยียวยาจิตใจอสม. และครอบครัว อสม.

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการประเมินใช้หลัก ๓ ป ๑ ย

กระบวนการที่ ๑ ประชุม (Meeting)

จัดตั้งทีมงานประเมินความเสียหายจากเหตุการณ์พายุพัดในตลิ่งแม่น้ำ โดยในทีมประกอบด้วย อสม.ในพื้นที่อำเภอสุไหงโก-ลก และประชาชนที่สนใจ ประชุมทีมงานเพื่อชี้แจงหลักเกณฑ์ในการประเมินฯ และการแบ่งระดับความเสียหาย อสม.ถาวร ชุ่มมงคล ได้คิดกระบวนการและเกณฑ์ในการประเมิน การแบ่งระดับความเสียหาย ดังนี้

เกณฑ์การประเมินและระดับความเสียหายด้านทรัพย์สิน

๑) รุนแรง คือ บ้านและทรัพย์สินเสียหายทั้งหมด ไม่สามารถอยู่อาศัยได้ ต้องออกไปอาศัยที่พักรชั่วคราวที่รัฐจัดให้หรือบ้านญาติหรืออื่น ๆ

๒) ปานกลาง คือ บ้านและทรัพย์สินเสียหายบางส่วน ต้องได้รับการประเมินและซ่อมแซมจากช่างผู้เชี่ยวชาญ จึงจะสามารถเข้าไปอยู่อาศัยได้

๓) เล็กน้อย คือ บ้านและทรัพย์สินเสียหายบางส่วน สามารถเปลี่ยนหรือซ่อมแซมเพียงเล็กน้อยจึงจะสามารถเข้าไปอยู่ได้

เกณฑ์ในการประเมินด้านสุขภาพจิต ใช้แบบประเมิน ๒Q ๔Q ๘Q ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
กลุ่มประเมินบุคคลในครอบครัว ครอบครัวละ ๑ คน

กระบวนการที่ ๒ ประเมิน (Assessment)

รูปแบบในการประเมิน : ลงพื้นที่ประเมินความเสียหายจากสภาพความเป็นจริงของอาคารบ้านเรือน และ
สอบถามบุคคลในครอบครัว

แบ่งทีมประเมินเป็น ๓ กลุ่ม รับผิดชอบในการประเมินกลุ่มละ ๙ หลังคาเรือน รวมเป็น ๒๗ หลังคาเรือน โดย
ลงไปประเมินผลกระทบด้านสุขภาพพร้อมกับด้านทรัพย์สินภายในคราวเดียวกันโดยเร็วที่สุด และประชุมสรุปผลการ
ประเมิน

กระบวนการที่ ๓ ประสาน (Coordinating)

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินเพื่อใช้ในการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาช่วยเหลือ ดังนี้

๑) ประสานหน่วยงานภาครัฐ เช่น รพ.สต. โรงพยาบาล เทศบาลในเขตอำเภอสุโขทัย สส.ม.ยะลา
และศบส.๑๒ สงขลา

๒) ประสานหน่วยงานเอกชน เช่น ห้างร้านต่าง ๆ ในภายในอำเภอสุโขทัย

๓) ประสานภาคีเครือข่าย อสม เช่น เครือข่าย อสม.๓ จังหวัดชายแดนใต้ เครือข่าย อสม.จังหวัดต่าง ๆ

กระบวนการที่ ๔ เยียวยา (Amelioration)

เมื่อได้รับผลการประเมินเบื้องต้น และได้รับการบริจาคเงิน ฅงยังชีพ ข้าวของเครื่องใช้ ทีมงานได้ประชุมและ
ลงพื้นที่ในการเยียวยา พร้อมการติดตามอย่างต่อเนื่องโดยแบ่งทีมเยียวยา ดังนี้ ๑) ทีมเยียวยาด้านทรัพย์สิน จะนำเงิน
และสิ่งของบริจาคมมาแบ่งระดับตามความเหมาะสมตามมติในที่ประชุม และลงไปเยียวยาครอบครัว อสม. ๒) ทีม
เยียวยาด้านสุขภาพ จะให้ความสำคัญในการประเมินคัดกรองสุขภาพจิตและเยียวยาให้กำลังใจ ทั้ง ๒๗ ครอบครัว

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

จำนวนครัวเรือนของเพื่อน อสม. เสียหายจำนวน ๒๗ ครัวเรือน ดังนี้

ผลการประเมินด้านทรัพย์สิน คือ รุนแรง จำนวน ๒ ครัวเรือน ปานกลาง จำนวน ๑๗ ครัวเรือน และเล็กน้อย
จำนวน ๘ ครัวเรือน

๖.๑ ได้รับบริจาคเงิน จำนวน ๒๗๘,๒๕๗ บาท และนำเงินที่ได้รับไปช่วยเหลือกับครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ
จำนวน ๒๗ หลังคาเรือน

๖.๒ ได้รับบริจาคยาสามัญและเวชภัณฑ์ พร้อมฅงยังชีพ จากหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมกับแจกจ่ายให้กับ
ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจำนวน ๒๗ หลังคาเรือน

ผลการประเมินด้านสุขภาพจิต ดังนี้

ผลการคัดกรอง ๒Q จำนวน ๒๗ ราย ผลปกติ ๑๘ ราย เสีย ๙ ราย โดย ๙ รายที่มีภาวะเสี่ยง ได้รับการคัด
กรอง ๔Q ผลการคัดกรอง ไม่มีอาการเสี่ยงโรคซึมเศร้า ๒ ราย มีอาการระดับน้อย ๑ ราย ระดับปานกลาง ๔ ราย
รุนแรง ๒ ราย และ คัดกรอง ๘Q จำนวน ๗ ราย ผลคัดกรอง คะแนนต่ำกว่า ๑๗ คะแนน ทุกคน

ปัจจัยความสำเร็จ

อสม.อำเภอสุโขทัยให้ความร่วมมือและพร้อมใจในกระบวนการประเมินความเสียหายจากเหตุการณ์พ
ระเบิดในตลาดมูโนะเป็นอย่างดี พร้อมช่วยประสานหน่วยงานต่าง ๆ ในการเข้ามาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเสียหายทั้ง
ชีวิตและทรัพย์สินเงินทอง

โอกาสพัฒนา

พัฒนากระบวนการให้มีความตรงประเด็นและถูกต้องตามหลักวิชาการมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่กระบวนการประเมินความเสียหายจากเหตุการณ์พลูระเบิดในตลาดมูโนะ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันต่อไป

ประเมินคัดกรองสุขภาพจิตตามแบบตามแบบคัดกรอง ๒Q ในรายที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ฯ ทุกราย